СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 12. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 17-го січня 1939. No. 12. Jersey City, N. J., Tuesday, January 17, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПЛЯНУЮТЬ РЕВІЗІЮ ДОПОМОГОВОЇ СИСТЕМИ

ВАШИНҐТОН. — Спеціяльний сенатський комітет для безробіття й допомоги виступив зо своєю програмою загальної ревізії цілої системи федеральної допомоги безробітним.

Комітет пропонує передовсім перемінити допомогу з тимчасової й доривочної на постійну та відділити політику від допомоги.

Крім цього радить скоординувати всі допомогові бюра під один заряд.

ЗАКОН ПРО ЗАПЛАТУ И ГОДИНИ ПОПРАВЛЯЄ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Елмер Андру заявляє в своїм рапорті для конгресу, що закон про довготу праці й висоту заплати збільшив число робітників на 300,000. Каже теж, що число робітників, що втратили працю через цей закон, зникаючо мале.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ЗА ПРАЦЮ ДЛЯ ВСІХ, ЩО ПОБИРАЮТЬ ДОПОМОГУ.

НЮ ЙОРК. — Посадник цього міста Ля Ґвардія заявив 1,200 урядовцям Адміністрації Поступу Праць, що від кожної людини, яка побирає допомогу, повинносм домагати виконування якоїсь праці. Він критикував стейтові закони про допомогу, котрі це унеможливлюють.

40,000 РОБІТНИКІВ ОЧИЩУЮТЬ МІСТО ЗО СНІГУ.

НЮ ЙОРК. — Глибокий сніг, що вкрив місто й околицю на 10 цалів завгрубшки, дав працю великому числу робітників. Саме місто Ню Йорк мусіло наняти 40,872 робітників для прочищення міських вулиць з цеї перешкоди для руху. Рівнобіжно з ними працюють 4,016 „троків", снігових плугів і ладункових машин. У цьому числі не подано людей, нанятих приватними власниками й підприємствами.

МАСАРИК БУДЕ ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ СІОНІСТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Ян Масарик, бувший чеський представник в Англії, заявив, що він приїхав до Америки, щоб „говорити за жидів і працювати для них". Він думає займатися передовсім пропаґандою в справі Палестини.

МАЮТЬ СУДИТИ ЗА „ЧОРНИЙ ЛЕҐІОН".

ДІТРОЙТ (Мішиґен). — Стейтова прокураторія збирається поставити на суд Верджила Ф. Берта Ефінгера, як команданта „Чорного леґіону", тайної орґанізації, відкритої й розбитої урядом уже понад два роки тому. Прокураторія закидає вождові „Чорного Леґіону", що він знав про побої, підпали й убивства, котрих допускалися члени „Леґіону" й за котрі деякі з них уже були засуджені на вязницю.

ПЛЯНУЮТЬ „СТЕЙТОВУ ШКОЛУ НА ПОВІТРЮ".

НЮ ЙОРК. — Ґрупа виховників виступила з публичним рапортом про потребу заснування „стейтової школи на повітрю", котра на спілку з публичними школами й колеґіями малаб занятися освітою дозрілих людей при помочі радія.

ДАНІЯ ОФІЦІЯЛЬНО „ПОЗДОРОВЛЯЄ" АМЕРИКУ ЧЕРЕЗ ВИСТАВУ.

НЮ ЙОРК. — Через кілька радіових стацій Данія розіслала по Америці музичну програму й відповідні офіціяльні привитання з нагоди Світової Вистави в Ню Йорку.

Наслідник данського престолу в своїй промові підносив близькі відносини між Америкою й Данією.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОГЛИБЛЕННЯ „ПОВІТРЯНОГО ВИШКОЛУ".

СТ. ЛУІС. — Краєвий Аеронавтичний Союз виступив публично з домаганням, щоб в Америці завести кращий вишкіл для майбутніх летунів.

Союз виходить із заложення, що лише в такий спосіб Америка зможе збудувати відповідну повітряну оборону та дорівняти Німеччині.

ПРОБУВАВ ПЕРЕПЛИСТИ РІКУ.

ДІТРОЙТ. — Крікер Гекіміян пробував переплисти в холодний зимовий день ріку Дітройт у місці, де вона має три чверті милі ширини, але казав витягнути себе з води яких сто ярдів від другого берега. Заявив притому, що він не змерз ні не змучився, але боявся, щоб його не вдарили крила перепливаючого порому.

Коли його спитали, як він загартував своє тіло на такий спорт, він заявив, що їдженням чісника.

СУД ПРОТИ ВБИВНИКА ДОПОМОГОВОГО УРЯДНИКА.

ДЖЕРЗІ СИТІ. — Перед стейтовим судом став тут як обвинувачений за вбивство 37-літний Джозеф Скуталеро, котрий убив Гарія Барка, допомогового урядника в Гобокені. По десятьох годинах нарад присяжні признали його винуватим убивства, за котре йому грозить найвище кара 10-літньої вязниці.

НА ЛІБІЙСЬКІЙ ГРАНИЦІ.

Загальний вид італійського військового табору на краю південної Лібійської пустині в Африці, недалеко від єгипетсько-лібійської границі. На передньому пляні воєнні рови. Світлина показує, якою поважною є ситуація між Італією й Англією, що її мають полагодити на своїй стрічі в Римі Мусоліні й Чеймберлин.

РУМУНСЬКА МЕНШІСТЬ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Румунська меншість у Карпатській Україні (12—13 тисяч душ) устами своїх відповідальних заступників заявила українській владі в Хусті, що румунський нарід, який живе в селах Село Солотвина, Нижня Апша, Середня Апша й Біла Церква, задоволений своїм положенням, бо користується повним громадськими й політичними правами. 20 років співжиття в одній державі скріпили дружбу. Румунські представники подали урядові меморіял, щоб їхні школи підпорядковано українському інспекторатові в Тячові та щоб заведено в них навчання української мови, замісць чеської. Педаґоґічну інспекцію матиме в тих школах бувший повірений управитель народньої школи в Нижній Апші, Павло Мойш.

ШАБАСОВИЙ СПІР У ЛОНДОНІ.

Англійські жиди намагаються від довшого часу проломити заборону торгувати в неділю. Недавно осягнули вони деякі успіхи в ліберальнім Лондоні на тій підставі, що релігія забороняє їм відчиняти крамниці в суботу. Одначе виявилося, що релігійні приписи не є такою важкою перешкодою, коли жидівські крамниці працюють підчас шабасу в пятницю по заході сонця, а зачинені вони лиш у суботу. Тому міська самоуправа рішила, що тільки такі жиди, що справді дуже релігійні та замикають свої крамниці вже в пятницю вечором по заході сонця, можуть відчиняти свої крамниці в неділю до 2. години. Мотиви того рішення були такі, що хто зуміє пересунути початок свята із пятниці на суботу, не повинен мати більших труднощів із пересуненням свята на ще один день та починати шабас від неділі.

15 ЛІТ ВЯЗНИЦІ ЗА ВБИВСТВО БАТЬКА.

Суд у Самборі засудив на 15 літ вязниці 32-літнього Мих. Ґудзана з Бабини, що на тлі маєткового спору замордував у скритовбивчий спосіб свого батька. Вбивника зрадили сліди крови на його палиці.

ДАЛЕКОСЯГЛИЙ ВИНАХІД У КРИМІНАЛІСТИЦІ.

Велике значіння у слідстві має відкриття слідів крови. В останньому часі винайдено новий спосіб викривання цих слідів. Як відомо, свіжі сліди крови, що їх легко доглянути, світять дуже слабо в темноті. Затє старі, вже висохлі сліди крови, байдуже на якій матерії, світять у темноті ясно-блакитним довготревалим сяйвом. Воно таке сильне, що можна його фотоґрафувати. При розсліді слідів крови — згідно з нововідкритою методою — розпилюється на розсліджуваних предметах розчин білого гидразиту з додатком соди та окисненої води. При допомозі цієї методи можна викрити лише сліди крови.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ВАТАГИ ЛЮБІНЕЦЬКОГО.

Перед трибуналом окружного суду в Чорткові відбулась розправа проти трьох членів ватаги відомого бандита Любінецького, якого поліція вбила підчас облави з весною м. р. Трибунал засудив його спільників: Петра Янишина на 10 років, Івана Кібзея на 5 років і Федора Шведа на 4 роки вязниці.

АРХЕОЛЬОҐІЧНА ЗНАХІДКА.

Підчас земляних робіт коло Мирополя, житомирської області, знайдено й приставлено до інституту археольоґії Академії Наук цікаві знахідки старовини, великокняжих часів: золоті сережки, частини ажурних сріблястих підвісок від сережок, срібні гривни.

ПАВУК ГРІЗНІШИЙ ВІД ТИГРА.

„Чорна вдова" — це найгрізніший павук з усіх, що їх досі люди знають. Уколення „чорної вдови" вбиває до трьох годин навіть найсильнішого мужчину. Отже нема теж чому дивуватися, що доглядачі лондонського зоольоґічного городу, які доглядають цю жахливу комаху-хижака, тремтять за кожним разом, коли підходять до скляного басейну, в якім живе „чорна вдова".

Один із доглядачів заявив, що він воліє доглядати 10 розлючених тигрів, ніж отруйного павука.

5,000 РАЗІВ КОНЦЕРТУВАВ НА „ФЛІҐЕЛЬГОРНІ".

У Відні помер математик і біольоґ, професор д-р Макс Состарсіч, що тішився славою віртуоза гри на „флігельгорні". Покійний був не тільки авторитетом у ділянці строгих наук. Величезну свою популярність завдячує фактові, що впродовж останніх 20 літ брав участь мистець гри на „флігельгорні" понад 5,000 разів у концертах, а всі гонорарі передавав на добродійні цілі. Відень рішив поховати померлого на кошт міста.

ЗГИНУВ ПІД РОГАМИ РОЗЮШЕНОГО ЗВІРЯТИ.

В селі Іванівка, горохівського повіту, трапився траґічний припадок. Бугай, загнаний до стайні, кинувся нагло на селянина Вальчака й придавив йому рогами груди. Вальчак незабаром помер.

УКРАЇНСЬКА ВЛАДА ПОМАГАЄ ВБОГИМ.

ХУСТ. — Влада Карпатської України на своїм останнім засіданні рішила не виплачувати урядовцям так званої „новорічної ремунерації", а ті гроші виплатити на допомогу вбогому населенню. Ці ремунерації одержували головно вищі урядовці і вони виносили грубі тисячі. Нижчі урядовці діставали всього по кілька десяток корон.

НАПРАВЛЯЮТЬ КРИВДИ.

ХУСТ. — Міністерство Культу, Шкіл і Народньої Освіти в Хусті уневажнило розпорядок попередньої чеської влади, яким заборонювано на терені Карпатської України поширювати по школах львівський дитячий часопис „Дзвіночок". Тепер міністерство не лише дозволило це робити, але навіть поручає вчителям і управам шкіл звернути увагу молоді на читання цього часопису.

ДЕЛЕҐАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У ПРЕМІЄРА ВОЛОШИНА

Мадярська делеґація.

ХУСТ. — Під кінець минулого року навідала премієра Карпатської України, д-ра А. Волошина, мадярська національна делеґація під проводом Імре Іжака, священика Белі Сабова й адвоката Папка. В імені мадярської меншини, що живе в Карпатській Україні, та делеґація висказала якнайщирішу льояльність до української влади та заявила співпрацю мадярської меншини при відбудові нашої країни.

Чеська депутація.

В останніх часах у Хусті зорганізувалась Чеська Народня Рада, яка на своїм засіданні ухвалила резолюцію, що чехи, які полишились у Карпатській Україні, будуть змагати до льояльности й братерської співпраці з українським населенням та його владою. Водночас Рада вислала делеґацію до премієра Волошина і передала те бажання льояльно співпрацювати з українцями в тяжких часах допомогти відбудувати Карпатську Україну. Раду заступали судовий радник Климент Павлоушек, адвокат М. Дрбал і шкільний інспектор Шешина.

Жидівська делеґація.

Дня 28 грудня м. р. премієр А. Волошин приняв делеґацію жидівських віроісповідних громад та сіоністичних орґанізацій, яка складалася з 12 осіб, на чолі з послом Куґелем. Провідник делеґації, склавши привіт в імені жидівського населення Карпатської України, заявив, що всі жидівські віроісповідні громади й орґанізації запевняють владу про своє необмежене довіря до членів влади та до української державности. Далі жидівська делеґація заявила, що жиди радіють з того, що український нарід бодай на своїй малій території вже відзискав свою державність, і висловила надію, що незабаром те саме станеться на всіх українських землях. Доля жидів, говорила делеґація, тісно звязана з долею українського народу. Жиди в Карпатській Україні, яких є 12%, хочуть уповні співпрацювати для всебічного розвою цього краю й не хочуть робити більше тих помилок, які робили попередньо, коли ставали по стороні тодішнього чехізаторства. Вкінці делеґація висловила прохання, щоб українська влада дала жидам спромогу економічного і культурного розвою.

Відповідь премієра Волошина.

У відповідь на це премієр Волошин сказав: „Я до жидів, що шанують свою релігію й національність, завжди відносився прихильно. Конституція держави не була змінена так, щоб не забезпечувала всім громадянам федеративної держави однакових прав. Ми свій внутрішній лад опираємо на конституційнім законі, якого ми не змінили й не думаємо змінити. Перед ним кожний громадянин є рівний. А щодо культурних потреб, то вони будуть по можності сповнені".

Далі премієр Волошин говорив: „На господарському полі будемо дотримуватися засади чесної, вільної конкуренції й будемо оминати все, що шкодило господарському й торговельному розвиткові нашої держави. Не будемо кривдити нікого, але й не допустимо, щоб український нарід був покривджений на своїй землі. Український нарід досі був чорною працівною силою. Інші національности забрали були в свої руки керівні функції в політичнім, господарськім та культурнім житті. Тепер мусимо направити ту хибу й повести направу так, щоб український нарід став дійсним господарем на своїй землі".

ОСТЕРІҐАЮТЬ ЧЕСЬКИХ РЕДАКТОРІВ.

ХУСТ. — „Нова Свобода" з 1-го січня ц. р. остерігає чеських журналістів і редакторів, щоб вони не лучилися з ворогами української державности й не продовжували старої політики, що показалася в останнім конфлікті цілковито хибною. Після короткої зміни, говорить „Нова Свобода", ті чеські журналісти знов починають лучитися з москвофілами і мадяронами та знов починають говорити про „карпаторускі лід" (нарід), про „русінів" та „русінскі лід".

ПРЕМІЄР ВОЛОШИН ЧЛЕНОМ РАДИ ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ.

ПРАГА. — Президент Чехословаччини, д-р Гаха, іменував премієра Карпатської України, д-ра А. Волошина, членом Найвищої Ради Оборони Держави. Декрет іменування підписав президент Гаха і премієр Беран.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОПОМОЖІТЬ ПОЛІПШИТИ!

Кожний з нас хапає кожного дня з нетерпеливістю ґазету і шукає в ній вістей про Україну. Зокрема шукає їх в українській газеті, бо надіється, що ті вісті, які там знайде, будуть повніші, вірніші й цікавіші. Вже те одно повинно заставити нас призадуматись над нашою пресою в Америці. І спитати себе: Чи вона відповідає нашим потребам і вимогам? А як ні, то чому?

Це факт, що українська преса не має відповідного звязку з Рідним Краєм. А поминаючи перешкоди, які існують через ворожі окупації, не має потрібного звязку ще й тому, що не має матеріяльних засобів, щоби покривати кошти такого звязку. Бо такий звязок получений з постійним листуванням, яке дуже часто не може навіть іти звичайною дорогою, бож в Европі всюди ріжні цензури, а це також видаток. Тісний звязок — це також висилка телеграм не тільки в дуже важних випадках, але також і у таких, які нам цікаво знати, щоб добре в усіх справах орієнтуватись. А це є видаток.

А як з насвітлюванням наших власних і світових подій? Щоби була ріжнородність і всесторонність, треба мати ріжних людей — кореспондентів як в Америці так і в Рідному Краю і в ріжних державах. І то треба мати випробуваних і вишколених кореспондентів, якщо маємо діставати дійсно цікаві матеріяли. А за те треба заплатити.

І треба мати нові цікаві фейлетони. Письменники є. Аж благають, щоб від них ці річи закупити. Булоб дійсно цікаво читати такі нові твори. Але за те треба заплатити.

Також треба картин із життя нашого народу тут в Америці й там у Рідному Краю. А тепер хочби з нашої Карпатської України, якою так тепер усі радіємо. Але це також видаток, і то поважний.

А коли до того всього ще додамо те, що без українського часопису не можливо думати про вдержання українського життя в Америці, то побачимо, що вдержання і поліпшення української преси — це справа першої ваги. Це розуміє добре Рідний Край, коли мова про тамошню пресу. І як кожного року, так і цього, веде кампанію за розбудову і скріплення української преси. Залунав там усюди клич: **„У кожну українську хату український часопис"!** Тому памятаймо, що без здійснення такого клича не вдержиться й українська преса в Америці. А тимсамим не зможе розбудуватись та поліпшитись і наша „Свобода". Тому допоможіть їй у тому ділі. Допоможіть їй, що разом з нею живете і разом з нею відчуваєте її змагання, що є вашими змаганнями й ідеалами. Допоможіть „Свободі" розвинутись і ввійти в кожну українську хату та в кожну українську душу. Придбайте їй нових передплатників!

Ватикан і українська справа

Останніми часами Ватикан виявив значне зацікавлення українською справою. Ми вже згадували свого часу про промову самого папи, в якій він, звертаючись до вихованців Української Папської Колеґії в Римі, стверджував необхідність і для українських священиків бути перш за все патріотами свого власного народу, і підкреслював соборність української нації, що виявлялася між іншим у культі Володимира Святого на українських землях під Польщею.

Ця промова могла залишитися відірваним фактом без особливого значіння, але тут підійшли карпато-українські події, підчас яких ужгородський епископ Стойка, зрадивши свій нарід, залишився з мадярськими панами. Ватикан зорієнтувався в ситуації і вислав у Карпатську Україну свого апостольського візитатора, українського патріота еп. Нярадія, якому й доручив адмініструвати церковне життя Карпатської України.

У звязку з повстанням української держави в Карпатських горах Польща вважала потрібним перевести жорстоко-варварську пацифікацію східної Галичини, що викликала головні й мужні протести митрополита Шептицького й інших українських епископів. Ці протести українського епископства були представлені польським урядом у Ватикані як акти „відкритого бунту" проти законної влади, як акти „нечуваного гайдамацтва". Тому Ватикан вислав до Галичини нунція Кортезія, щоб той **власними очима** ствердив, як саме стоїть справа. Папський нунцій, як відомо, відвідавши ушкоджені українські установи, між ними українську уніятську семинарію, відбув кілька довгих розмов з митрополитом Шептицьким та з іншими українськими епископами. Виходить, що Ватикан матиме тепер ясний образ релігійних — і не тільки релігійних — відносин на українських землях під Польщею. Отсе моє враження знаходить авторитетне ствердження в довжезній статті, поміщеній „З приводу відвідин східної Галичини монсіньором Кортезі" в останнім числі „Кореєре Діпльоматіко е Консуляре" в Римі. Стаття ця належить перу Юлія Кастелі, що звичайно черпає свої відомості впрост із ватиканських кол і архівів.

Стаття має підзаголовок „Українська проблема і зброя милосердя й справедливости". Вона така довга, що нам вистане вибрати з неї кілька характеристичніших уривків, що оживлюють в памяті деякі вже призабуті моменти з ватикансько-українських зносин.

Стердивши, що „українська проблема належить до числа найтрудніших і найскомплікованіших", автор статті стверджує перш за все, що „Ватикан не противиться реалізації національних жадань народів, навпаки, наскільки це йому дозволяє його духовна місія, намагається їй сприяти, бо така реалізація, відповідаючи наказам справедливости й натурального права, сприяє одночасно й загальному замиренню, але й не допускає, щоб релігійна акція зробилася знаряддям політичної боротьби, бо тада боротьба моглаб викликати ґвалтовні реакції на шкоду свободи Церкви. Жадання українців, що, як здавалося, були вже скеровані до конкретного здійснення в новоутвореній республіці на руїнах Габсбурґської імперії, були швидко поховані під хвилею польської окупації українських територій (в липні 1919 р.). Якщо для поляків ця окупація була завершенням державного обєднання, то для українців вона означала нове і мабуть іще жорстокіше підбиття".

Далі автор спиняється над місією апостольського візитатора для України, о. Дженокія, „людини рідкого інтелекту і ще більш рідкої тактовности". „Одначе, продовжує автор, політично-військові умовини моменту не дозволили о. Дженокієві поїхати до Львова, бо польський уряд боявся, що його присутність у галицькій столиці моглаб набрати значіння явного погодження Ватикану з тезами українського сепаратизму". Далі автор переповідає зміст двох доповідей, які вислав Дженокій до папи в українській справі, стверджуючи ті переконання, які не дозволили йому виконати його місію в Україні і залишаючи папу не залишати без уваги тих надій, що їх українські вигнанці покладали на моральну допомогу Ватикану.

Не спиняючись над зворушливим образом діяльности й смерти о. Дженокія, переходимо до того образу сучасних відносин на українських землях, що ми його знаходимо далі в цій статті:

„Польсько-український конфлікт розвивається пізніше в двох формах, що обидві мають свою релігійну сторону: в Польщі, країні, визначно католицькій, з одного боку переслідується православний прозелітизм, причому замкнено, а почасті й поруйновано більш як 500 церков і манастирів, зачинено 2,300 шкіл, викликавши в цей спосіб нагальні протести в країні і парляменті, а з другого боку переслідується греко-католиків, уніятів, яких обвинувачується, що вони нібито співпрацюють з православними. Голова греко-католицької церкви, митрополит А. Шептицький, знаний по всіх усюдах і почитаний як патріот великої шляхотности, що може бути порівняний з кардиналом Мерсіє, з яким разом він, брав участь у „Розмовах" 1925 року в Лювені про єднання християнських церков, від 15 років мужньо боронить права української нації. Він, ніколи не нехтуючи своїми пастирськими обовязками, енергійно натаврував акти саботажів і терроризму, що були свого часу переведені з боку запальніших; він осуджує, згідно з наказами Церкви, революційні тенденції деяких організацій; визнав, що матеріяльно неможливо, щоб коли-небудь національна ґрупа могла мати повну незалежність; але він не міг не памятати, що 15. березня 1923 року, коли великі держави на конференції своїх амбасадорів у Парижі надали Польщі суверенність над цією територією, то підтвердили рішення, приняте зрештою самим варшавським урядом, визнати, згідно з етноґрафічними умовинами українських земель, для цих земель автономний устрій, до якого польський уряд вже був зобовязався законом з 22. вересня 1922 року, а який ніколи потім не був уведений в життя, таксамо, як залишився невведеним у життя й інший закон — про український університет у Львові.

„Українські католики також нарікають, продовжує „Кореєре Діпльоматіко", що шкільний польський закон з 31. липня 1924 року відмовляє українській меншині права мати школи з українською мовою навчання, і звертають увагу на кольонізаційну діяльність поляків на українських землях, а також на виключення українців з місцевої адміністрації, хоча конституція ніби й визнає їм рівність громадянських прав. У жовтні 1930 року пастирський лист українського католицького епископства, що протестував проти такого стану річей, був сконфіскований, а трохи пізніше ті самі українські епископи бачили себе примушеними подати до відома папі в дуже докладному й документованому меморіялі низку дуже поважних фактів безправства й переслідування. Аналоґічний документ передано також в імені українського православного архиепископа архиепископові англіканської церкви.

„Святий Престіл ніколи не відмовлявся від надії прийти до замирення. Зокрема Пій XI. знає, що в Польщі до його особи не можуть мати інших почувань, крім любови і глибокої вдячности і що його слово повинноб знайти в серці всіх поляків відповідний відгук, бо поляки певно пригадують собі, що він буз завжди, і не тільки на словах, вірним і перевіреним другом їх нації. З другогож боку, Ватикан, що в своїй діяльності виходить тільки з бажання миру й вищої справедливости, не піддаючись ніяким пресіям політичних і матеріялістичних інтересів, вбачає в Україні дорогоцінний плящарм для оборони Заходу супроти большевицької гидри, і вважає, що має право претендувати, щоби поляки прислухалися до його голосу, коли він нагадує їм важкі часи власного поневолення і закликає їх до більшого вирозуміння народів, що змагаються за ті самі ідеали. Одночасно Ватикан радить українським католикам стримуватися від насильних і кривавих форм реаґування, бо вони, замісць сприяти здійсненню їх жадань, позбавилиб їх багатьох симпатій.

„Маємо підстави думати, що такі по суті були інструкції, що їх був отримав апостольський нунцій у Варшаві, монсіньор Кортезі".

Ми тут зреферували може тільки третину цілої статті п. Юлія Кастелі, але й зреферуване є цікавим вкладом для висвітлення ватиканської політики щодо української справи.

Евген Онацький, Рим.

Нові знимки з Ужгороду

(Ужгород, 12. грудня 1938). Ужгород — колишня столиця — великий торговельний осередок, де ще недавно був торговельний рух дуже добре розвитий, де ще недавно не можна було спокійно перейти вулицею, внаслідок великої фреквенції, — тепер спить. Тепер це не Ужгород, а якесь село, що має гарні будови без мешканців; тепер це Унґвар.

Ідемо вулицею. На порогах великих торговельних домів стоять торговці — жиди, похиливши голови вниз. Сумують та мабуть свої думки звернули в недавну ще минувшину... Вони думають, а рівночасно питаються самих себе, чи вернуться для них ще ті золоті, торговельні часи? Ім дивно, чому до них ніхто тепер не приходить! Кожний з них виглядає, чи не прийде деяка бабка, або старий дідусь купити щось, або чи не несе хтось щось продати... Та вже всеодно, чи купити, чи продати, бо й одного і другого треба. Але біда, бо ні того ні цього нема. Зате є щось інше. Бідний торговець сподівався, що до нього прийде якийсь клієнт, аж тут приходять мадярські вояки. Волосся на голові дротом стає. Вояки, нічого не питаючись, вступають до торговлі і забирають усе, що їм до вподоби, та думають, що це їм на віки здасться.

От, тобі й торговля...

Забрали, що хотіли, що їм подобалось, і пішли.

Нараз жидові стало лекше на серці, коли побачив, що те нещастя поширюється з одної торговлі до другої... до третьої...

Ідемо дальше.

Ось іде українець. З другого боку іде якийсь мадярчук — босяк. Недалеко стоїть мадярський поліційний сторож. Мадярський босяк, як тільки побачив українця, мого приятеля, яким я дуже тішився, коли його побачив, що з ним принаймні поговорю, відразу підбіг до мадярського поліцая, чи жандарма і показав на нього пальцем та додав словами „Ез укран". Тоді поліцай відразу приказав мому приятелеві, з яким я ще навіть не стрінувся, йти з ним. Куди пішли, не знаю...

Йду дальше. На вулицях повно меблів та всякого знаряддя. Зпочатку я дивувався, що це може бути, але скоро догадався, що воно таке, як побачив плачучих жінок та дітей, що покидали все в Ужгороді і забирались у Карпатську Україну. Ім мадяри приказали, щоб упродовж 10 годин були за Ужгородом.

Не йшов я далеко, аж побачив мого приятеля, що був відведений на поліцію, блідого, мов земля й покривавленого. Тепер він ішов сам. Але далеко не пішов, бо прийшов другий такий самий босяк, як попередній, і показав тогож бідного українця другому сторожеві, і бідного знову відвели на каторгу...

Тоді я дав ногам знати і з Ужгороду втік.

Та вже дуже відбочив від теми. У гарних приватних будовах тепер розташоване військо. Та вже найбільше мене здивувало те, коли я побачив у Мадярщині надпис на стінах: „Геть з мадярами!" „Хліб і працю, бо вертаймось до Чехословаччини". Це все було написано по мадярськи.

Ось так виглядає мадярський рай. — („Нова Свобода"). К. Л.

ГУЦУЛЬСЬКА РЕПУБЛИКА

(Двацятьліття ясінського зриву 1918—1919. р.).

(7)

Та ледви поїзд зупинився, почулася звідусіль скора пальба. Машиніст, який хотів перевідчитися, яка була причина того, що опинився на сліпому шляху, згинув від кулі, яка його поцілила в голову. Паляч, що хотів пустити протилежну пару, був також тяжко ранений і впав із льокомотиви на землю. У поїзді зчинилася метушня, а всеж гуцули не ждали, а стали теж стріляти з крісів і скорострілів і кидали ручними гранатами на оба боки так завзято, що румуни на хвилину перестали стріляти.

Тимчасом старшинську стежу перед Сиґітською Коморою напали ззаду нові румунські відділи та взяли її в полон, заки ще могла помогти головному відділові.

Залога поїзду вийшла з поїзду, тому, що румуни вже не стріляли. Думали, що румуни уступили. Та ця необереженість дорого їх коштувала. Добре вміщені та скриті румунські скорострілн почали тепер ще завзятіше стріляти, гуцули, що творили добру ціль для румунів, падали, як збіжжя, кошене величезною невидною косою укритого противника. До кількох хвилин бій рішився. Залізничий шлях застелили вбиті та ранені. Згинув артилерійський надпоручник невідомого назвища, поручник Семанюк, із ясінських гуцулів Гринюк, скорострільник, Мальнільский, Піпащук і багато інших; ранений був тяжко надпоручник Воробець, підпоручники Сабадюк, Маращук, Циганюк, Іван Клемпуш і багато інших.

Убитих було більше як двацять; скільки було ранених, годі було ствердити; достовірні свідки впевняли, що більше як сто.

ТЕРПІННЯ ПОЛОНЕНИХ ГУЦУЛІВ ПО ДОРОЗІ ДО СЕМИГОРОДУ.

Гуцули, заскочені таким несподіваним нападом румунів, уже не боронилися, лише втікали в переполосі до солотвинського мосту, яким могли дістатися на другий берег Тиси. Так дійсно вдалося втекти першим гурткам. Та сиґітські мадяри довідалися про невдачу гуцулів, тому обсадили той міст скоро при підмозі румунів і замкнули. Так більша частина гуцулів дісталася в полон. Втікачі, яким удалося перебігти на другий бік Тиси, утікали далі до Бичкова. Одначе і там уже мадяри, повідомлені телефонічно, приготовилися до тієї міри, що скликали свою народню ґвардію, яка скоро озброїлася, схоплювали втікаючих гуцулів, роззброювали їх, знущалися над ними та віддавали румунам. Такаж доля стрінула і інші гуртки, яким пощастило було дістатися аж до Рахова. Лише небагатьом вдалося добитися аж до Ясіня.

Та головний відділ гуцульського війська попав у полон ще коло Сиґітської Комори, їх ограбили і збили на місці та поставили перед рядом скорострілів. Румунське військо, розлючене тим, що зпоміж кілька згинуло і було ранених, поводилося жорстоко, били тяжко безборонних полонених, викрикали, що мусять „цю большевицьку голоту" вистріляти, погрожували зброєю, а передовсім забирали все, що мало бодай якусь вартість. Убитих і ранених роззували і роздягали, хоч був страшний мороз, здорових пробовали примушувати віддати все, що румунам сподобалося. Щасливий був той, кому за добру обуву кинули подерті румунські постоли, а бо хто за свій гарний гуцульський киптар дістав лахміття з кропиви. Одначе більшість навіть і такої „одежі" не діждалася і потім мусіли в страшний мороз іти босі до концентраційного табору.

У хвилині, як уже перед стацією в Сиґітській Коморі зчинився найстрашніший крик і коли вже полонені гуцули думали, що всіх їх румуни вистріляють, прийшов якийсь високий румунський старшина із штабом і дав приказ, щоб полонені уставилися у чвірки і щоб їх відвели під сильною сторожею до Сиготу.

Там замкнули полонених у кількох пивницях під касарнями, де пережили жахливий день і ніч, бо все ще приводили гуртки полонених. До них приходили мадяри та жиди, які хотіли, вибрати з-поміж них кількох найбільше зненавиджених ними „зрадників". На щастя, не вдалося їм ніодного повісити, бо гуцули закрили їх своїми тілами та кажали, що вони вже втекли.

На другий день гуцулів вивели з пивниць, заладували до вагонників сільної залізниці та відвезли до Акна Шуґатаґу. Там замкнули їх у стайнях, повних гною, і так мусіли переночувати. Хоч минув уже другий день, не дістали взагалі нічого їсти. На другий день рано знову уставили полонених у ряди і цілий цей сумний похід ішов у глибину Румунії.

Полонених було тоді 700—800, а вело їх 200 румунських вояків. Куди їх румуни вели та що задумали з ними зробити, того гуцули не знали. Та вже початок походу доказував, що їх ждуть тяжкі терпіння. Серед криків і погроз, підганяючи полонених насадженими багнетами, гнали румуни голодних, невиспаних, напів нагих і босих усе вперед. Хто не міг іти, того били немилосердно. Вполудне дозволили їм відпочити на голій, замерзлій землі. Одначе й тепер ще не дали їм нічого зїсти. Потім їх гнали аж до вечора все ще голодних. По дорозі румунські вояки ограбили їх ще з усього, що далося. І так, як дійшли до Золотої Бані, то добали вже на обшарпаних прошаках.

(Дальше буде).

Проблема.

— Чого так худнеш?
— З журби.
— А чого журишся?
— Що худну...

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИМ Є ДЛЯ МЕНЕ „ПРОПАМЯТНА КНИГА".

Коли я приїхала до Злучених Держав Америки, то опинилася немов дитя в першій клясі з цілою низкою питань: Що уявляє собою українська іміграція? Яке її життя й буття? Про це я хотіла знати, та ні участь у громадськім житті, ні часті розмови з ріжними одиницями не дали мені вірного образу заморської іміграції. Щойно „Пропамятна Книга У. Н. Союзу" прийшла з поміччю й розвязала багато помотаних думок у моїй голові.

Коли я одержала цю книгу, то не могла в першій хвилі вийти з дива, як можна було таку велику книгу, в гарній оправі, на добрім папері, з тількома ілюстраціями й цінними знимками пустити в розпродаж для членів Народного Союзу тільки за одного долара! Бо це справді прекрасна книжка для домашньої чи прилюдної бібліотеки. А вже щодо змісту, то лиш той може сказати слово, що прочитав, а радше простудіював кожну сторінку, від 1-шої до 750-тої.

Минулого літа у вільних днях я читала цю Пропамятну Книгу. Була це для мене цікава історія, то наукова праця, то знов легка лектура. З неї я довідалася про життя першого імігранта, про те, чому він покинув хату, поле й за останні гроші вибрався в світ за очі шукати долі; які суспільні відносини він зустрінув в Америці; де шукав церкви й приятелів; з яким противним світом він стрінувся; як реагував і як поволеньки здавав собі справу з цього, хто він, якої національности й де йому організуватися. Повного життя українського імігранта в перших його початках я не могла пізнати. „Властивого горя, що мучило серце й душу імігранта вже тут на американській землі, ще ніхто не описав. Не було таланту між нами!..." „Слаба згадка про це залишилася ще хіба на тих пожовклих листках „Свободи" зперед 40 років, листках, що вже розсипаються" — пишеться у розвідці „Як формувався світогляд українського імігранта в Америці". І це правда. Такі картини, як то одного в копальні засипало, а другому в фабриці руку чи ногу відтяло, або як лишилися діти сироти, що їх добрі люди між себе розібрали, щоб під хатами жебрали, зворушують до сліз, то наповнюють радощами, що неодна заблукана вівця віднайшла Тата й провідника: В той час являються ті наші свідомі піоніри, що заложили Народний Союз, почали видавати „Свободу" й вести першу народню роботу, „орати американсько-українську ниву, що до цих пор облогом лежала". Багато пишеться в книзі про початки Народного Союзу, про перші конвенції й наради, про розвій політичного світогляду, про церкву й шкільництво в Америці, про літературні й мистецькі надбання, про українську пісню й музику в Америці, скільки грошей вислано в рідний край і велике число інших тем. Є в ній голоси рожденої тут молоді й голоси краєвих визначних людей, що відвідали Америку й цікавляться кожним проявом життя українського виходця.

Для мене особисто є Пропамятна Книга джерелом інформацій, цінною історичною лектурою — тим безмежним морем, на якого дні знаходяться дорогі перли, які видала українська іміграція. Сміло можу припоручити ту книжку к о ж н о м у суспільнознавцеві, свойому, чи чужому, що хотів би студіювати українську національність, яка причинилась по її силах до збагачення американської культури, що вложила свою цеголку в будівлі великої американської нації.

Марія Лехицька,
Ню Йорк, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СЕЙНТ ЛУЇС, МО.

Листопадове Свято.

Дня 4. грудня святкувала українська гр.-кат. парохія в Сейнт Луїс Листопадове Свято, яке розпочалось ввечері в церкві панахидою над гарно уладженою могилою. По панахиді місцевий парох о. Й. Ганяк виголосив над могилою проповідь на тему: „Хоч стільки народу впало за свободу, встоятись не було сили". Завізвав, щоби при могилі полеглих за волю України обєднався весь український народ і в слушний час доконав діло українського стрілецтва з р. 1918, і щоб усі сини і доньки України були готові пожертвувати кров і майно за святу справу визволення українського народу.

Друга частина програми відбулася в церковній салі. Мішаний хор розпочав свято молитвою: „Боже великий, єдиний". Опісля місцевий парох у вступнім слові переповів важніші дії, що попереджали день 1. листопаду 1918 р., самий переворот у Львові і в Галичині, заслуги трьох молодих українських старшин: Бурбели, Огоновського й Паліїва, що так зручно приготовили переворот. А далі згадав за заслуги полк. Дмитра Вітовського, що кермував переворотом. Потім бесідник розяснив причини нашої невдачі, згадав за страшний „Чотирокутник Смерти" і підкреслив, що вже в наступнім перевороті кожний українець підпорядкує себе загальній справі, а тоді будемо йти від перемоги до перемоги, поки Соборна й Самостійна Україна не стане дійсністю.

Дальші точки програми виповнив дівочий хор, підспівавши вдало: „О, Україно", „Де Дніпро наш", „Боже, послухай благання" і „Минуло літо Боже". Несподіванкою була молоденька піяністка Наталка Петровська, що гарно відіграла вязанку народних пісень, за які зібрала гучні й рясні оплески. Мішаний хор під управою Теодора Цюри відспівав „О, Україно, о наша ненько" і на кінці „Ще не вмерла". Гарно випав спів дуету П. Оршуляка і М. Гаджеги. Присутні нагородили їх грімкими оплесками. Деклямували вдало Марія Гук, Марія Гаджега й Анна Голдак. Велике враження зробив живий образ „Україна в кайданах", у котрім взяли участь Анна Померко, Марія Гук і Василь Лужецький.

При кінці виступив ще з промовою д-р Н. Клим, представив гірку долю українських інвалідів та візвав приявних, щоб, як давніше так і цього свята, прийшли в поміч нашим інвалідам, щоб і вони чули, що за океаном ще є українські серця. Бесідника нагороджено грімкими оплесками.

По відспіванні „Ще не вмерла", о. парох подякував сестрам служебницям, що багато потрудились у підготові програми; подякував обидвом хорам і всім, що виступали в програмі.

Жертви на інвалідів: Т. Владика $2; по $1: М. Дмитришин, М. Шпить, Т. Лужецька, Т. Шпить, Ю. Василюка, В. Хрунь, Т. Робак, д-р Н. Клим, о. Й. Ганяк, Н. Сопко, В. Паращак, М. Лужецький, П. Чулик, Іван Пилипчук, А. Флис, Т. Єзуско, К. Рабко, О. Копач; по 50 ц.: С. Гармич, М. Петровська, А. Криса, Е. Ґолдак, Й. Зелінський, Г. Криса, Н. Рабко, С. Криса, А. Помірко, К. Андибур, С. Гармич, К. Тиндик, К. Гук, М. Поцілуйко, Р. Стефанів, Ю. Ґурська, К. Якимів, А. Кузів, К. Ґардиґайло, І. Андибур, І. Тиндик, Г. Дмитришин, К. Помірко, І. Була, П. Ґолдак, П. Була, М. Ґолдак, В. Прокопів, В. Гук, А. Хрунь, Й. Цюра, С. Летвицький, К. Дмитришин, І. Якимів, М. Андибур, А. Паращак, М. Паращак; А. Кубальський 30 ц.: по 25 ц.: М. Фідек, Й. Була, Г. Парк, Кондрат, Т. Цюра, М. Сопко; дрібними $1.05. Разом $41.35.

Комітет свята.

—o—

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Листопадове Свято.

В неділю, 27. листопаду м. р., нортгемптонська громада при укр. кат. церкві відсвяткувала Листопадове Свято. Свято почалось панахидою за поляглих героїв, відправленою зараз по Службі Божій о. місіонарем В. Крайовським в асисті місцевого пароха о. В. Уляницького. Притім о. Крайовський виголосив зворушливу проповідь.

Святочна академія зачалася точно в год. 7-мій вечором у салі Михайла Крайника. Першою точкою програми були співи і деклямації місцевої дітвори, яку підучив і нею проводив дяковчитель З. Градковський. Діти вивязались дуже добре зо свого завдання. Черговою точкою була промова о. Крайовського, по якій о. Уляницький завізвав присутніх зложити жертви на інвалідів. Далі виступив добре всім знаний нортгемптонський хор під орудою С. Градковського і відспівав кілька дуже гарних пісень. Накінець місцевий парох подякував присутнім за участь і відспіванням національного гимну свято закінчено.

Зо збірок прийшло: в церкві в часі панахиди $14.95; на концерті $16. 75, в якому по $1 жертвували: С. Тюхтій, І. Придуун (ст.), о. В. Крайовський. Разом $31.70, які вислано через Обєднання з таким призначенням: $11.70 на інвалідів, по $10 на політичних вязнів і Рідну Школу.

Михайло Коченаш, секр.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Заходами українського громадянства і при співучасті укр. прав. церкви відсвятковано в нашій громаді 4 грудня 1938 Листопадове Свято. В год. 4-тій попол. в церкві при Вест 27 вулиці, при символічній могилі о. д-р В. Клодницький при великім здвизі громадян відслужив панахиду за полеглих українських героїв, які впали в боротьбі за волю українського народу. По святочній патріотичній промові о. парох перевів збірку, що принесла $32.41. Опісля всі громадяни удались до У. Н. Дому, де у виповненій салі розпочали другу частину свята святочним концертом. Гр. М. Пахолок вступним словом відкрив свято, а чергові точки складалися з пісень і деклямацій місцевого хору і шкільної дітвори укр. прав. церкви.

Святочну промову у високо патріотичному дусі виголосив о. д-р В. Клодницький. Бесідник цею промовою надав хвилі торжественного настрою і закінчив її закликом до складання жертв на Карпатську Україну і українських інвалідів. Збірка в салі принесла $153.79. З панахиди прийшло $32.41, разом $186.20. По відтягненні розходів вислано через Обєднання $168.31, з призначенням: $100 на Карпатську Україну і $68.31 на українських інвалідів.

Золожили: Центральний Комітет Бейону $15.40; Союз Українок від. 19, $15; православна парохія св. Софії $10; по $5: братство св. Івана Хрестителя, від. 281 „Провидіння", Укр. Демократичний Клюб, Т-во ім. Тараса Шевченка, від. 281, сестриштво Преч. Діви, від. 130 Провидіння, Корпорація Народнього Дому, І. Пасічник; М. Сеник $6; по $2: П. Борис, П. Мартиняк, А. Липа, М. Пахолок, І. Довгань, Ф. Харків, П. Кудрик, К. Гринчишин, Д. Павлишин, С. Щомак, М. Даньків; по $1: Г. Кривий, І. Букатa, М. Білик, А. Бирич, А. Басараб, П. Демків, Т. Павлишин, А. Мороз, А. Рейтар, С. Хандога, М. Росоловський, Гриник, Ю. Телішевський, Я. Даврів, К. Гриник, І. Стахів, О. Драбанчук, П. Ярушевська, П. Клодницька, М. Мельник, С. Ґотра, А. Манків, М. Хмельницький, А. Бенцаль, Г. Баглай, Ю. Бойко, О. Біганська, Л. Бачинський, А. Романів, Д. Лаба, В. Федорик, І. Курило, Т. Колодій; Л. Теплишин, С. Кибала, П. Пастушин, Й. Ошуст, А. Ґос, С. Кудрик, І. Ґотра, П. Жирий, І. Пукас, д-р о. В. Клодницький, Д. Павлишин, О. Ковальський, М. Коцінський, А. Білінський; В. Низовий $3; Кучевський $2; по 50 ц.: П. Лаба, М. Задорецька, П. Вовчина. Крім того прийшло на салі дрібними датками $12.11, з іншого підприємства $7.80, в церкві дрібними $13.41, а опісля ще $1.88. Разом $186.10, розходу $17.89, лишилось $168.31, які вислано через Обєднання на призначені цілі.

Іван Довгань.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

Листопадове Свято.

Як що року, так і цього в нашій громаді відбулося традиційне свято листопадового зриву.

Відкриваючи свято вступною промовою, о. А. Лотович сказав, що як нині світ знає про український нарід, то це заслуга тих молодих героїв листопадового чину, які своєю кровью записали у всесвітню історію, що український нарід живе і хоче жити господарем на своїх землях і за це не жаліє жертви крови.

Хор української молоді під проводом п. В. Савіцького дуже гарно виконав концертові точки. Малий Василько Гвязда віддеклямував гарно і сміло вірш „О, Листопаде".

Головним бесідником був п. Андрій Кість з Ню Йорку. Він розказав про національний зрив у Великій Україні, на західньо-українських землях, а нарешті розповів про Карпатську Україну, в якій він учителював понад шість років. Промова була дуже інтересна тому, що промовець переповідав події про життя прикарпатця, а головно про молодь, яка стоїть на чисто національному грунті.

Дальше промовляв гр. Ю. Пачак у справі допомоги Карпатській Україні грішми й одежею. На його поклик приявні зложили $96, а одіж знесять до Укр. Нац. Дому. Цю одіж перешлеться там, де належиться.

Зложили по $5: „Дочки України" (від. 53 Союзу Українок), Тов. ім. Б. Хмельницького (від. 158 У. Н. С.), Союз Українок (від. 21); по $2: Г. Волічинський, о. А. Лотович, П. Корейко; по $1: Ю. Павчак, М. Волічинська, П. Стегніцький, І. Стахів, Анна Задорецька, Стелла Квік, В. Курило, М. Білаш, І. Завадовський, Г. Бурбуляк, С. Глушко, Марія Репоф, І. Юнда, Ю. Гулима, В. Савіцький, Т. Бодак, Анна Брикович, Л. Кісь, І. Мудрик, Б. Й. Малицький, М. Кіт, М. Заплетій, Малярський, І. Занко, І Копитко, В. Паламщук, А. Отенбрайт, М. Повврозник, П. Малицький, А. Гавришко, М. Баглай, П. Слободян, В. Сукмановський, М. Заверуха, Марія Заверуха, Меланія Сорока, М. Чорній, М. Бойко, І. Цюпа, П. Папідоха, А. Волох, Т. Сорока, С. Верблянський, А. Захарчук, М. Завалюк, І. Вітюк, пані Древняк, Марія Лемішка, В. Возняковська, С. Лис, Кат. Кмита, Д. Кмита, Л. Висоцький, С. Прихітко, Г. Сидорко, І. Михайлюк, Кат. Сидорко, Н. Цибрівський, І. Сковрон, пані Чабаранок, Лабет, П. Розака; дрібними датками $13. — Разом $96.

По заплаченні видатків в сумі $13.20 остальну суму вислано на Карпатську Україну через Обєднання.

Ю. П.

—o—

ВИЛТОН, Н. ДАК.

З життя місцевих українців.

В середній і західній частині Норт Дакоти живе багато наших українців з Великої України. Є навіть одно місто, що називається Київ, у якому живуть у переважній частині виходці з київської губернії. В західній частині є околиця, що зветься Україна. В ній живуть галицькі українці. Найстарша українська кольонія буде місто Вилтон, яке лежить 26 миль від столиці Бісмарк. Тут є вуглеві копальні і наші українці заїхали сюди тому 40 літ. Є тут дві церкви: одна греко-католицька, а друга православна. Остання мабуть є найстарша українська церква в Америці. Збудована ще перед війною. Нарід заробляв тут великі гроші і побудував гарні церкви. Православну церкву будували священики з Росії і все в нутрі збудоване в російському стилю. Довгий час російські священики обслугували цю православну церкву, бо нарід тут не був політично освідомлений, не займався громадянською роботою, а часто не знав хто він: „русский" чи український?

Але коли заїхали сюди українські місіонарі то освідомили їх. Слово „українець" відразу запало всім у серце. Мов проснулись наші люди і миттю пізнали, хто вони є, Полюбили наші люди українського місіонаря, а російського батюшку прогнали. Тепер ніякий русский батюшка не може більше приїхати до цеї громади. В днях 6, 7 і 8-го листопаду м. р. українська громада в Вилтоні з нагоди триденної місії знаходилась у піднесеному настрою. З цеї нагоди вона справила в неділю, 6 листопаду, великий бенкет. Українські жінки зійшлися і наварили ріжних страв та запросили всіх знайомих з Вилтону й околиці. Обід почався в год. 2-гій, а закінчився в год. 4-тій. У тім обіді брали участь не лиш українці, але також американці. Всі забавлялись весело.

В часі місії всі громадяни приступали до сповіди. По Службі Божій відправлено в церкві панахиду за полеглих українських героїв у війні за волю.

Комітет.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Віче яничарів.

Дня 26 грудня м. р. наші місцеві яничари, збольшевичені і змадяризовані виходці з Карпатської України, скликали віче, але не з цілью піддержати рідну владу, яка по тисячі літах нарешті там появилась, тільки щоб валити цю рідну владу і піддержувати всяку большевицько-мадярсько-польську голоту.

На те віче пішло поважне число наших українських націоналістів. Побачивши це, аранжери того віча, що представляли себе ріжними „лідерами" і „редакторами", трохи збентежились. Усетаки почали виголошувати промови і в тих промовах закликали „братів словян" до єдности, бо в тій „словянській єдности" ми, словяни, можемо опертись походові Гітлера. Але, закликаючи до цеї „словянської єдности", ті нещасні яничари вихваляли Мадярщину і лаяли 45 міліонів українських словян. Ось так виглядало те „словянське єднання".

Зноміж публики почулись гарячі голоси протесту. Падали голоси, що визвольні змагання українців це не „гітлерівська інтрига", бо українські змагання до своєї держави були вже тоді, коли про Гітлера мало знали, а навіть коли Гітлера ще на світі не було.

Та це не помогало, бо наші мадяронські яничари далі плели своє; далі лаяли українців-словян, вихваляли мадярів, захвалювали „словянське єднання" і розбивали та лаяли рідну владу в Карпатській Україні.

Василь Жук.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА БОВШОВА, ПОВ. РОГАТИН.

До нас пишуть з рідного села наші брати і сестри та просять піддержати їхню читальню. Бо в тій читальні гартується наш нарід до боротьби з наїзниками. Жертви вони просять слати або на руки читальні „Просвіти", або до о. Дмитра Яцева.

Ту поміч ми повинні їм звідсіля конче дати. Бо хоч наше село Бовшів найбільше в цілім повіті Рогатин, то проте ми звідсіля найменше жертв тут висилаємо. Наше село числить коло тисячі родин. Перед війною серед того числа було лише 40 польських родин. Нині є 1,500 родин, а в тому 300 польських. А сталося це в часі польського панування. Польща почала на наші землі насилати польських мазурів і в той спосіб змінила в нашу некористь стан посідання. Польський уряд спарцелював цілу Корпалівку, Підкопалиська, Підліски, Межеріччя, Підострів, Стависко, Слобідське Стависко і три частини Дубови. А тому, що панові Кшишиновичеві захотілось риби, він запустив став і через те четверта частина поля і девять десятих частин сіножатей опинились під водою. А тепер люди не мають паші для худоби. Щоби придбати паші для коня чи корови, наш чоловік мусить іти до Демковиць, чи до інших сіл, і косити за 18 копицю.

Та, не звертаючи уваги на ті тяжкі матеріяльні відносини, наші брати не падають духом і стараються гуртуватись при своїх інституціях: Вони вже мають свою читальню, свій Народний Дім, велику гарну школу, кооперативу і т. п.

На жаль, ми звідсіля дуже мало причинились до того, що вони ті інституції створили. Здається, що за цілий час ми зложили на інституції нашого рідного села не більше як $50. А нас є тут коло сто родин. Якби кожна родина дала на місяць 50 центів, то можна би призбирати $50 місячно на підмогу нашого села. В той спосіб ми підняли б наше село. Як читаємо в часописах, тепер для наших земель сходить сонце. Можливо, що недалеко вже той час, що вони будуть вільні. В тій боротьбі за волю ми звідсіль повинні взяти активну участь.

Микола Цимбалістий,
150 East 97th St., New York, N. Y.

ДІСТАВ МІЛІОНОВУ НАГОРОДУ ЗА ДОБРЕ ДІЛО.

Ще 1920-го р. знайшов Іван Сущак з Ярмолівки, костопільського повіту, на совєтському кордоні раненого Степана Єрмолаєва, банкира з Киева, засудженого чрезвичайкою на смерть, який утікав з УССР і якого підчас утечі постріляла тяжко прикордонна сторожа. Сущак заопікувався раненим, забрав його до дому, вилікував його на власний кошт і вкінці поміг йому грішми на виїзд до Злучених Держав П. А., де Єрмолаїв мав капітал у тамошніх банках. З Америки Єрмолаєв присилав Сущакові гроші; за них купив собі Сущак поле. Тепер Сущак одержав з адвокатської канцелярії в Ню Йорку повідомлення, що має перейняти в спадщині половину майна Єрмолаєва, а це кілька міліонів долярів. Їх записав Єрмолаїв Сущакові з вдячности.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ШЕНАНДОА, ПА.

Збірки на Карпатську Україну.

На річних зборах 98 відділу У. Н. С. порушено справу помочи Карпатській Україні. Вслід за тим вибрано комітет, який занявся збірками, обходячи наших громадян по домах. Зложили жертви по $5: бр. св. Володимира, І. Чорний, панна Цьопашко; по $2: о. М. Капець, пані Оравець, пані Мучко; по $1: М. Дикий, пані Налита, пані Слутяк, Ст. Гевчук, Семен Гевчук, І. Земба, Й. Леско, пані Рушкевич, Д. Пробульський, Г. Дідич, М. Манько, С. Сорока, П. Литвак, І. Лабовський, І. Литвак, І. Ліч, А. Бодневич, А. Гевчук, Е. Монастирський, Г. Курило, В. Пилипяк, М. Гавран, А. Починок, Т. Пахулек, Т. Кочанський; по 50 ц.: П. Келеля, Н. Югас, М. Білянський, І. Ющак, Н. Демянчик, Г. Демянчик, М. Сметана, А. Бішко, С. Феделеш, І. Геверчук, панна Дзюбинська, А. Керницький, С. Дубянський, М. Курило, Я Морох, Г. Стець, І. Михальський, панна Пелачик, Й. Попіль, панна Козловська, панна Тройчак, панна Виник, О. Пронишин, Марія Пронишин, М. Мартинюк, Анна Кізляк; по 25 ц.: пані Котис, А. Буші, А. Верханський, пані Храч, пані Яцко, Й. Блащак, пані Ковало, І. Підданий, С. Пущак, Дж. Бучко, пані Котилейко, панна Худак, С. Куменецький, Й. Сметана, І. Мельник, В. Фелига, Ф. Пінчак, Г. Русинко, І. Ковач, Анна Морох, І. Данчишин, Н. Максимчук; решта дрібними. Разом комітет зібрав $65.45, які вислав на Карпатську Укзаїну через Обєднання. Витрати покрив Іван Чорний.

ЗА КОМІТЕТ:

о. М. Капець, Н. Максимчук, В. Пилипяк, М. Дикий, І. Чорний.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

З похорону стрільця Карпатській Україні.

В понеділок, 2 січня, відбувся в нас похорон бл. п. Іллі Плитяка, члена У. Н. Союзу, ОДВУ, Стрілецького Гуртка й інших народніх і церковних організацій. Покійник прожив усього 46 літ і умер несподівано на недугу пістряка.

За життя не зазнав покійник добра, бо родився, а потім жив у бурливій воєнній добі. Служив активно при австрійській військовій міліції, повнив службу в У. Г. Армії на залізничому двірці в Лавочнім у своїй рідній Скільщині. Перейшов з групою підполковника Федоровича до Чехословаччини, а по розвязанні табору в Дойч-Габлю (теперішня Німеччина) виїхав до Америки. Все вірив, що ще вернеться в Україну. Дуже радів, що вже відроджується ідеал його бажань у виді Карпатської України, і до останку був чинний в організуванні помочи для неї.

Життя його коротке, скитальче. Зате похорон достойний, величавий, що вповні відповідає для чоловіка, що в одній особі був стрілець, союзовець і націоналіст.

На переді похоронної процесії уставилися за хрестом і прапорами — українським з мечовим тризубом і американським: о. Коллар Ч.С.В.В., дружина і прибрані діти, уряд братства св. Стефана почесна чета цього ж братства, 221 відділу У. Н. Союзу, а рівночасно і члени Синів України, 2-го відділу ОДВУ, одні і ті самі люди. Домовину несли його товариші по зброї, бувші члени У. Г. Армії зо Стрілецького Гуртка ч. 6. Молоді націоналісти замикали похорон. Маси народу заповнили церкву св. Николая, до яких промовив о. Марків, місіонар Ч.С.В.В. Знаменною була проповідь цього церковного достойника з церковної проповідальниці, проповідь, яка вказала, що священичий чин зовсім не перешкоджає бути добрим українцем, а навпаки, навіть помагає. Коротко, всього бодай кілька слів мушу навести з його проповіди. Говорив він: „В часі, коли нам, українцям, треба бути сильними, рідшають наші ряди. Знову відійшов від час чоловік, що служив і служити хотів Україні в організації, до якої належав. Бо під теперішню пору нам, українцям, орлів треба, орлів, щоб високо літали, а не хробачливих душ, що хіба точити народній організм потраплять".

По похороні зійшлися люди на поминки, на яких відбулася збірка на Карпатську Україну, що принесла $21.45. Почесна чета братства св. Стефана, 221 відділу У. Н. Союзу, не приняла своєї нагороди за участь у похороні, нагороди, яка їй належиться. Не приняла теж і почесного авта, за яке братство платить усе 19 дол., а дарувала ці гроші в сумі 31 дол. на Карпатську Україну. Разом вислано через Обєднання $52.45 на поміч Карпатській Україні як дар від покійного Іллі Плитяка, бувшого старшого десятника У. Г. Армії, як доказ, що „мертві здоровлять Україну".

Степан Куропась.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Жертви з Листопадового Свята.

На Листопадовім Святі, що відбулося 6 листопаду м. р. в У. Н. Домі при Фултон ул., зложили на Карпатську Україну отсі жертви: У. Ч. Х. ОДВУ від. 20 і 21. $5; М. Сухорський $3; по $2: М. Безкоровайний, В. Зелінка, П. Сташко; по $1: о. Й. Чаплинський, М. Ґалюович, Р. Слободян, І. Клок, С. Могила, М. Романович, М. Ядловський, В. Вітушинський, К. Пілат, І. Пілат, О. Олексин, К. Качуряк, І. Кіценюк, П. Остапчук, С. Пограничний, Т. Луняк, В. Кардаш, С. Задорецький, М. Процак, Г. Налепа, С. Шийка, В. Жуковський, Ю. Бобак, Е. Ковальчук, А Огар, М. Федірко, С. Лабунський, Т. Кобрин, І. Генеґа, Е. Кемпа, Т. Чечіль, І. Зелінка, Ю. Гвіздь, М. Вовчко, І. Воробель, панна М. Федірко, І. Гандович, Ю. Корнос, І. Френкевич, Г. Ґерета, А. Поливчак, Т. Шарій, П. Бучій, М. Ґудек, О. Сергій; по 50 ц.: Ю. Вальчишин, А. Федірко. Збірка на концерті принесла $48.10, збірка в церкві на панахиді $38.50, зо вступу $36, з розпродажу відзначок, яким займалися члениці У. Ч. Х., К. Лиса і П. Чечіль, $8.66. Разом приходу було $131.26, розходу $64.03. Осталося чистого приходу $67.23, які призначено по половині на інвалідів і Карпатську Україну. Збірки записували В. Вітушинський і С. Могила. Гроші збирав касієр П. Сташко.

В. Вітушинський, фін. секр. Ц. К.

СЛИКВИЛ, ПА.

На Карпатську Україну.

Члени від. 126 У. Н. Союзу в Сликвил, Па., на місячних зборах, що відбулися 20 листопаду м. р., по вичерпанні відділових справ узяли під увагу положення Карпатської України. В тій справі забрав голос Микола Кіч і ширше обяснив, яке значіня має для українського народу Карпатська Україна. Члени ухвалили одноголосно дати з каси відділу $10, та вибрали комітет, що мав занятися дальшими збірками. Зложили на руки комітету по $1: Н. Кіч, І. Ясновський, Г. Дидів, І. Пендлишак, М. Романюк, Н. Вархола, Д. Мельник; по 50 ц.: П. Мачужак, С. Ґрубич, І. Ріжнів, М. Ткач, Л. Лопушанський, М. Войтко, А. Кривоняк, Г. Цицик; В. Буршик 25 ц. Разом з відділовими грішми $21.25, які комітет враз з найкращими побажаннями переслав через Обєднання на Карпатську Україну.

ЗА КОМІТЕТ:

Микола Кіч, Петро Мачужак, Григорій Дидів, Іван Ясновський.

ВІЛІЯМСТАВН, Н. ДЖ.

На Карпатську Україну.

Дня 4 грудня м. р. підчас Служби Божої наш парох о. А. Рудакевич виголосив патріотичну проповідь . попросив вірних про жертви на Карпатську Україну. Жертви зложили по $5: І. Аркатин, Катерина Слободян; по $1: Н. Смерецький, Т. Буряк, І. Бабій, І. Семусь, Т. Вітів, П. Бернацький, І. Мазовський, А. Черцевий, І. Витязь, М. Воробель, Й. Аркатин, пані Воробель, Анна Бабій, К. Маліновський; по 50 ц.: Д. Червінка, І. Костик, В. Бойда, М. Семусь, П. Ґульда, К. Лишай, М. Смужинський, пані Червінка, Ф. Черцевий, Т. Бернацький; по 25 ц. М. Буряк, пані Петрик, К. Мазовський, О. Шалайда, Г. Маліновський, А. Смерецький, Н. Н. Разом $31.75.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

У ВІДВІДИНАХ У БАТЬКА.

Відколи граф Курт Гавґвіц-Ревентльов посварився зо своєю жінкою, бувшою панною Барбарою Готон, власницею крамниць Вулворта, їх 3-літній синок бачить батька лише рідко. На світлині дитина на руках батька підчас відвидин у Ст. Моріц, відомій спортовій оселі в Швайцарії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЛОРЕЙН, О. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 50., відбудуться дня 22. січня, в годині 1. пополудні, в гали Ситизенського Клюбу, 2545 Іст 33. вул. Запрашається всіх членів на той мітінг. Подається до відома всім членам, що уряд на 1939. рік вибрано такий: П. Сикута, предс.; Н. Волошинський, кас.; М. Шемичик, фін. секр.; Михайло Далик, рек. секр.; контрольори: П. Гидзин, Анна Борковська, Р. Сикута. — М. Шемичик, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. Річні збори Бр. св. Володимира, від. 323., відбулися 18. грудня 1938., на котрих вибрано уряд на 1939. рік: Василь Федин, предс.; Теодор Бронкий, кас.; Дмитро Кархут, секр. Мітінги будуть відбуватися в третю неділю по першім, під ч. 38 Савт 5. вул., в 1. годині пополудні. — Д. Кархут, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 117. повідомляє всіх своїх членів, що на річних зборах 17. грудня 1938. р. вибрано такий уряд на 1939. рік: С. Малярський, предс.; П. Зюбрицький, заст.; Н. Чудакевич, рек. секр.; П. Барила, заст.; Гр. Стефанишин, фін. секр.; Н. Васильків, заст.; Т. Гнатів, кас.; Н. Демкович, заст.; Й. Деревянка, П. Барила і М. Савіцький, контрольори книжок; М. Охніцький, Н. Драбик і В. Костишин, контр. хорих; П. Драбик і І. Хоміцький, хорунжі; П. Зюбрицький, тростіст. Заразом взивається всіх членів, котрі не були на зборах 17. грудня і не поплатили своїх місячних вкладок і за тікети, нехай прийдуть на наступні збори, котрі відбудуться в суботу, 21. січня 1939., в годині 8. ввечір, під ч. 30 Іст 7. вул., і заплатять свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Збори відбуваються кожної третьої суботи в місяці. — Гр. Стефанишин, фін. секр., 540 E. 5 St., New York City.

ДІРБОРН, МІШ. Місячні збори від. 141. відбудуться в неділю, 22. січня, в годині 2:30, в Fordson High School. Є важні справи до полагодження, тож кожний член має бути присутний. — Іван Даско, предс.

МІЛВОКІ, ВІС. Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103., відбулися в суботу, 17. грудня. Вибрано уряд на 1939. рік. Декотрих вибрано нових, декотрих поновили: Теодор Танін, предс.; Йосиф Сенчишин, заст.; Теодор Барсук, секр.; Василь Колодрубець, заст.; Павло Стецик, кас.; Михайло Адамчук, заст.; контрольори: Павло Михайлишин, Стефан Юськів і Михайло Щупіний; дверниками: Василь Псюк, Андрій Ковтун; надз. хорих: Андрій Ковтун і Іван Гурський. Місячні збори мають відбуватися в суботу по 15. кожного місяця, в 7. годині вечором, у церковній гали, 1231 Вест Скот стріт. Обовязком кожного члена приходити на місячні збори і приводити зо собою нових членів, як до Товариства так і до У. Н. Союзу. У січні збори відбудуться 21. січня. Отже не забудьте привести нових членів. — Теодор Танін, предс.; Павло Стецик, кас.; Теодор Барсук, секр., 5848 W. Mineral St., West Allis, Wis.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Річні збори бр. св. Юрія, від. 239., відбудуться в суботу, 21. січня, точно в год. 8. ввечір. Біжучі справи, як плачення вкладок, принятія нових членів, буде полагоджувати секретар уже від год. 6. ввечір. На порядку нарад: звіт уряду з праці за минулий рік, вибір нового уряду та праця на біжучий рік. Протягом минулого року наше братство приєднало поверх 70 нових членів і тепер є найбільшою українською організацією у Філядельфії. Це вкладає обовязок на всіх членів явитись на збори та спільно подумати над дальшою працею в користь нашої організації У. Н. С. та цілого нашого народу. — Уряд.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. Звичайні збори Тов. Запорозька Січ, від. 355., відбудуться 22. січня 1939. р., в год. 2. пополудні, в гали парохіяльній. Збори є важні, обовязком є всіх членів прийти, бо зістали важні справи з річного засідання не вирішені. Уряд на 1939. рік зістав вибраний такий: П. Заньк, предс.; Ф. Стень, заст.; Ф. Солоничний, кас.; Ю. Мізин, заст.; С. Юркевич, секр.; А. Юркевич, заст.; контр. комісія: М. Плекан і К. Заньк; комітет хорих: В. Сенайко і І. Заньк. — Уряд.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. На річних зборах Сестр. ім. Ольги Басарабової, від. 47., в неділю, 1. січня, вибрано такий уряд на 1939. рік: Марія Заблоцька, предс.; Марія Рачук, заст.; Анастасія Паламар, кас.; Іванна Маліновська заст.; Катерина Явна, секр.; Марія Віхоть, заст.; контрольорки: Катерина Загвоцька і Марія Заблоцька; надз. хорих: Параня Григориш і Катерина Капчук. Подаємо до відома, що всі членкині мусять платити до каси хорих що місяця, бо як не буде заплачено, то не будеться висилати за тих членкинь розмету. — Марія Заблоцька, предс.; Анастасія Паламар, кас.; Катерина Явна, секр.

АКРОН, О. На річних зборах Бр. Сош. св. Духа, від. 295., вибрано на 1939. рік отсей уряд: М. Філяс, пр.; О. Гурин, заст.; В. Пулк, секр. М. Петруха, заст.; О. Цепко, кас.; І. Цепко, заст.; Е. Тивончук, К. Цепко і М. Геряк, контрольори; Й. Баранецький, Д. Міскало і Г. Лесьняк, надзирателі хорих; М. Хорощак і Д. Різник, хорунжі; С. Яворський, дверник. — В. Пулк, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. На річних зборах Бр. св. О. Николая, від. 293., дня 12. грудня м. р. вибрано такий уряд на 1939. рік: Марія Дименчук, предс.; Анна Томашевська, заст.; Гелен Олексюк, кас.; Теодор Вальорний, секр.; Михайло Чорнюк і Іван Лестовечкий, контр. хорих; Іван Оришин і Василь Музика, контр. книжок; Петро Ставничий і Іван Оришин, тростіси.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 97., відбудуться в неділю, 22. січня, в 2. год., в галі церковній, 47 Говп Ев. Усіх членів проситься прийти на збори, а довгуючих вирівняти свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — П. Мікула, предс.; М. Табачук, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бічні збори Товариства „Запорозька Січ ім. Богдана Хмельницького", від. 245., відбулися 1. січня. На рік 1939. вибрано такий уряд: Василь Кушнір, пр.; Петро Кривий, заст.; Петро Стадник, кас.; Олекса Палажій, секр.; члени контр. комісії: Йосиф Квасний, Матвій Скоропад і Андрій Кривий. Наступні збори припадають на 22. січня, в 3. год. попол. Обовязково кожний член або членкиня, особливо молоді члени, мусять явитися, без ріжниці, чи хто буде платив свою міс. вкладку, чи ні, бо після річної ухвали секретар більше по хатах не піде. Дальше повідомляється, що на річних зборах ухвалено устроїти вільний вечерок для всіх членів нашого відділу, тому ваша присутність конечна. — Олекса Палажій, секр.

ҐРІНПОЙНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Мітінг Тов. Дністер, від. 310., не відбувся 14. січня через Новий Рік, а відбудеться в суботу, 21. січня, в год. 8. вечором, під ч. 724 Ліонард ул. Обовязком членів прийти, бо буде звіт контролі. На 1939. рік уряд вибраний такий: Волод. Венгринович, предс.; Михайло Леніо, заст.; М. Більський, секр.; Н. Довгун, заст.; С. Пелехатий, кас.; С. Сороцький, заст.; В. Тижник, тростіст; контр. комісія: В. Сенишин, Гр. Кінаш; надз. хорих: В. Шимко, О. Рибак; господар галі: Т. Сороцький. Пригадується членам, щоби приводили принаймні по одному членові до Тов. і до У. Н. Союзу. Також вписуйте свої діти до У. Н. Союзу. — В. Венґринович, пр.; С. Пелехатий, кас.; М. Більський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106., відбудуться в неділю, 22. січня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів явитися. Буде справоздання контрольної комісії за 1939. рік. Уряд на 1939. рік вибрано такий: Н. Гуль, предс.; М. Попіль, заст.; Іван Черґавий, секр. рек.; Г. Дацьків, секр фін.; В. Єдинак, кас.; контр. комісія: Й. Коцовський, В. Любас, Ів. Лабойко; до прапорів: Панько Ґошко й Н. Онисів; дверник: М. Подоляк. Просимо довгуючих членів вирівнювати свої старі довги, бо в противнім разі мусимо поступити після статуту. Суспендовані члени ще мають нагоду заплатити свій довг і будуть приняті наново до У. Н. Союзу. — Н. Гуль, предс.; В. Єдинак, кас.; Г. Дацьків, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Звичайні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83., відбудуться в неділю, 22. січня, в годині 1. пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Норт Френклин ул. Проситься членів і членкинь прибути на ці збори, на котрих маємо вирішити справу членкинь, котріб належали до товариства та брали спільну участь в народнім житті для добра тов. і У. Н. Союзу. Уряд на 1939. вибрано: Михайло Кончак, предс.; Дмитро Дубчак, кас.; Семен Чорномаз, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. На річних зборах Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350., 18. грудня вибрано на 1939. рік такий уряд: Василь Карий, предс.; Іван Кресан, заст.; Василь Блащук, кас.; Микола Когут, заст.; Ілько Михайлишин, секр.; Теодор Пастушак, заст.; Сефан Куривчак, Семен Панасюк, Андрій Кругляк, контрольори; Кароль Кульгавич і Іван Турчик, надз. хорих; Стефан Кульбіда, Дверник. Збори відбуваються в першу неділю, по пятнацятім. Наступні збори відбудуться в неділю, 22. січня, в годині 5. пополудні, в церковній гали, 135 Greenwich Ave. Обовязком кожного члена є бути на тих зборах. — Ілько Михайлишин, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Мітінг Запорозької Січи від. 75., відбудеться в неділю, 22. січня, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі на Мартин ул. Проситься членів конечно прийти на той мітінг, бо є дуже важні справи до полагодження. Таксамо нагадується довгуючих членів, щоби старались поплатити свої довги, бо каса відділова не є всилі платити по сорок долярів на місяць на недобір. Шановні члени, наш відділ у минулім році не приєднав ані одного нового члена, але старайтесь уже хоть у тім році щось зробити. Початок добрий, бо вже є 3 нові декларації, або одним словом три нові члени. Заноситься на добре, а побачимо, чи не буде в нас 36 нових членів впротягу 1939. року. Щасть Боже! Широке поле до роботи! Отож проситься всіх прийти на цей мітінг. Почуєте щось нового. — Петро Костирко, предс.; Ів. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

Добра відповідь.

Учитель: Стидайся! Коли Олександер Великий був у твоїм віці, то хотів завоювати цілий світ.

Ученик: Так, але його вчив Аристотель.

КАВА, ЧИ ЧАЙ?

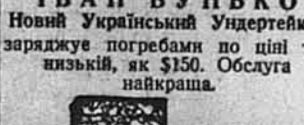
Питання, що шкідливіше, чай чи кава, рішила проба, що її перевели поневолі два засуджені на кару смерти. Ця проба тривала 60 літ. У 1870 р. перед шведським судом станули два ровесники під замітом грабункового вбивства. Їх обох засудили на смерть, одначе шведський король Густав III. замінив кару смерти на досмертну вязницю під тою умовою, що одному з засуджених будуть давати пити тільки каву, другому тільки чай. Той дивний присуд був вислідом палкої дискусії, що її ще від 1850 р. вів науковий світ на тему: що більше шкідливе, кава чи чай.

Проба випала в користь кави. Вязень, якому давали пити тільки чай, помер перед кількома роками, проживши 84 роки. Той, що пив каву, помер щойно минулого року, проживши у вязничних умовинах 87 літ.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

ПОШУКУЮ МАРКА СЕНКОВИЧА й МИКОЛУ ҐАДЕНЬЧУКА. Були в Пенсильвенії при твердім вуглю в 1908. р. Прошу, хтоб знав про них або їх родину, повідомити мене на адресу: JOHN MARKOWITZ, 1012 Conkey Street, Hammond, Ind.

З проповіди в муринів: „З саджі ти повстав, в саджу й обернешся!"

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(10)

Том порішив задержати Гелену кілька годин, щоб її батько і ціле її товариство налякались, а потім плянував зажадати від них окупу в формі мапи до Атару. Магра в часі переслухання Гелени сиділа з боку і щось напружено думала. По якімсь часі вона тихцем піднялася і недбало заговорила: „Я йду трохи на вулицю пройтися".

Ніхто на це не відповів і вона справді, перейшовши поволі кімнату, вийшла на коридор. Та, опинившись на коридорі, вона почала поспішати. На вулиці вона далі поспішала в напрямку того готелю, в якім знаходилось товариство Гелени Грегорі. Підійшовши під готель, вона здалека почала дивитись до середини кімнати, в якій мешкали члени її партії.

Так, як вона сподівалась, вони були скупчені над столом і радились над відшуканням Гелени. Та їхні наради скоро закінчились, бо вони всі повставали від стола. А по кількох хвилинах були надворі. Магра поспішно заховалася за корчі. Товариство вийшло надвір і в поспіху попрямувало вулицею. Вони пройшли повз заховану Магру.

Магра тільки вспіла зза корча поглянути на поставу Тарзана. Її серце забилось. „Що за гарна постава! Який він гарний", думала собі Магра. Та зараз же здушила те почуття, бо нагадала собі, що вона має роботу до виконання. Крадькома вона подалася до середини готелю, щоб там виконати свій складний план. На подвірю не запримітив її ніхто.